

Versiune anonimată

Traducere

C-148/20 - 1

Cauza C-148/20

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

16 martie 2020

Instanța de trimitere:

Amtsgericht Köln (Germania)

Data deciziei de trimitere:

20 ianuarie 2020

Reclamantă:

AC

Pârâtă:

Deutsche Lufthansa AG

[omissis]

pronunțată la 20 ianuarie 2020

[omissis]

Amtsgericht Köln

Ordonanță

în litigiul dintre

AC și Deutsche Lufthansa AG,

la 28.10.2019,

Amtsgericht Köln (Tribunalul Districtual din Köln, Germania)

[omissis]

RO

a decis:

I. Suspendă procedura.

II. Adresează Curții de Justiție a Uniunii Europene următoarea întrebare, în vederea unei decizii preliminare:

Directiva PNR [Directiva (UE) 2016/681 din 27 aprilie 2016] este compatibilă cu articolele 7 și 8 din Carta drepturilor fundamentale (carta) în privința următoarelor aspecte:

- 1.) Ținând seama de articolele 7 și 8 din cartă, datele din PNR care urmează a fi transferate în temeiul directivei sunt suficient determinate?
- 2.) Având în vedere domeniul său de aplicare, directiva menționată prezintă, ținând seama de articolele 7 și 8 din cartă, o diferențiere obiectivă suficientă în ceea ce privește colectarea și transferul datelor din PNR în funcție de natura zborurilor [OR 2] și de amenințările existente într-o anumită țară, precum și în funcție de comparația cu bazele de date și cu modelele?
- 3.) Durata generală și nediferențiată de păstrare a tuturor datelor din PNR este compatibilă cu articolele 7 și 8 din cartă?
- 4.) Ținând seama de articolele 7 și 8 din cartă, directiva prevede o protecție procedurală suficientă a pasagerilor aerieni în ceea ce privește utilizarea datelor din PNR păstrate?
- 5.) Ținând seama de articolele 7 și 8 din cartă, directiva asigură că țările terțe garantează suficient nivelul de protecție a drepturilor fundamentale europene în ceea ce privește transmiterea datelor din PNR către autoritățile unor state terțe?

Motive

I.

Obiectul litigiului este o acțiune formulată de reclamantă împotriva transportatorului aerian pârât, prin care se urmărește încetarea transferului datelor sale din PNR, în conformitate cu Legea privind prelucrarea datelor pasagerilor aerieni (Fluggastdatengesetz, denumită în continuare „FlugDaG”) către Republica Federală Germania, cu ocazia unui zbor de la München la Ankara, rezervat inițial pentru data de 5 martie 2020, cu returnul la München prevăzut pentru 10 martie 2020.

La 10 iunie 2017, în Germania a intrat în vigoare Legea privind prelucrarea datelor pasagerilor aerieni [FlugDaG], care transpune Directiva (UE) 2016/681. Directiva (UE) 2016/681 (JO 2016, L 119, p. 132, denumită în continuare „Directiva PNR”) din 4 mai 2016 privește utilizarea datelor din registrul cu numele pasagerilor (așa-numitele date PNR – Passenger Name Record) pentru prevenirea, depistarea, investigarea și urmărirea penală a infracțiunilor de terorism și a infracțiunilor grave. Această directivă reglementează transferul datelor din PNR ale pasagerilor aerieni de pe zboruri din statele membre ale Uniunii Europene către state terțe și din state terțe către state membre, precum și prelucrarea [OR 3] acestor date. Articolul 2 conține o clauză de deschidere, care permite legiuitorilor naționali să includă, de asemenea, zborurile intra-UE. Directiva menționată impune statelor membre, la articolul 4, obligația de a crea unități de informații despre pasageri (UIP), responsabile de colectarea datelor din PNR de la transportatorii aerieni, stocarea și prelucrarea acestor date și transferul datelor respective sau al rezultatului prelucrării acestora autorităților competente. În plus, în temeiul articolului 8 din aceeași directivă, statele membre trebuie să se asigure că toate societățile de transport aerian transferă, prin „metoda push”, datele din PNR enumerate în anexa I către baza de date a UIP a statului membru pe teritoriul căruia va sosi sau de pe teritoriul căruia va pleca zborul. În plus, în temeiul articolelor 9 și 11 din directiva menționată, sunt de asemenea posibile solicitarea și transferul datelor din PNR între UIP și, în anumite condiții, transferul datelor din PNR unor state terțe. Articolul 12 prevede o perioadă de păstrare a datelor de cinci ani, precum și o depersonalizare în sensul mascării elementelor de date care ar putea servi la identificarea directă a pasagerului, după expirarea unei perioade de șase luni. În sfârșit, articolul 6 din directiva menționată reglementează prelucrarea datelor din PNR de către UIP, proces în cadrul căruia se poate efectua o comparare automatizată a acestor date cu bazele de date și cu așa-numitele modele. FlugDaG transpune dispozițiile în dreptul național. Bundeskriminalamt [Biroul Federal al Poliției Judiciare] a fost desemnat în calitate de autoritate centrală competentă pentru datele din PNR, în timp ce Bundesverwaltungsamt [Biroul Administrativ Federal] acționează în calitate de subcontractor al autorității centrale, responsabil pentru prelucrare. Pârâta este obligată, în temeiul legii, să transfere toate datele din PNR ale pasagerilor zborurilor civile cu plecare din Germania și sosire într-o altă țară sau care pleacă dintr-o altă țară și sosesc în Germania.

Reclamanta a solicitat pârâtei să nu transfere Bundeskriminalamt datele sale privind zborurile rezervate cu destinația Ankara și retur. Până în prezent, pârâta nu a dat curs acestei solicitări.

Aceasta consideră că dispozițiile FlugDaG sunt contrare dreptului Uniunii și că, în plus, transferul datelor aduce atingere dreptului său general la viață privată, sub forma dreptului la autodeterminare informațională. În prezentul litigiu, reclamanta a introdus o acțiune în încetare împotriva pârâtei. [OR 4]

Pârâta apreciază că acțiunea în încetare este inadmisibilă și că reclamanta nu necesită protecție juridică. În plus, singurul criteriu de apreciere ar fi transferul datelor de către aceasta.

Republica Federală Germania, reprezentată de Bundeskriminalamt, a intervenit în litigiu în susținerea pârâtei.

II.

Soluționarea litigiului depinde de legalitatea obligației pârâtei, în temeiul FlugDaG, de a transmite datele din PNR ale reclamantei intervenientei în favoarea pârâtei – Republica Federală Germania; astfel, potrivit instanței, o obligație a pârâtei decurge din contractul de transport aerian încheiat între părți și, în orice caz, din articolul 1004 alineatul (1) a doua teză din BGB, care este analog articolului 823 din BGB, de a nu efectua transmiterea datelor cu caracter personal fără un temei legal suficient, întrucât acest lucru ar constitui o încălcare a dreptului general al reclamantei la viața privată sub forma dreptului la autodeterminare informațională. În schimb, în cazul în care FlugDaG ar reprezenta un temei legal suficient, reclamanta ar trebui să tolereze această transmitere. Or, aceasta presupune ca temeiul acestei legi, Directiva (UE) 2016/681 să fie conformă cu dreptul Uniunii, în special cu Carta drepturilor fundamentale și, în special, cu articolele 7 și 8 din cartă. În cazul în care directiva încalcă dreptul Uniunii, atunci transpunerea acesteia în dreptul național prin intermediul FlugDaG se dovedește, de asemenea, nelegală și această lege nu poate justifica, în raportul dintre părți, transferul de către pârâtă către intervenientă a datelor din PNR ale reclamantei.

III. [OR 5]

Subzistă îndoieli cu privire la compatibilitatea Directivei PNR cu articolele 7 și 8 din cartă:

Articolul 7 din cartă asigură respectarea vieții private. Articolul 8 din cartă asigură protecția datelor cu caracter personal ale unei persoane. Datele cu caracter personal sunt protejate în legătură cu viața privată. Directiva PNR vizează astfel de date. Este prevăzută colectarea, stocarea și prelucrarea datelor cu caracter personal într-o bază de date PNR. Astfel, directiva aduce atingere articolelor 7 și 8 din cartă.

Articolul 8 alineatul (2) din cartă permite prelucrarea datelor cu caracter personal în scopuri precizate și cu consimțământul persoanei vizate, precum și atunci când există un alt temei legal legitim. Un obiectiv de interes general este garantarea siguranței publice. Acest obiectiv justifică atingeri profunde aduse domeniului protecției prevăzute la articolele 7 și 8 din cartă. Acestea sunt obiectivele pe care le urmărește Directiva PNR. Acestea au ca scop prevenirea, depistarea,

investigarea sau urmărirea penală a infracțiunilor de terorism și a infracțiunilor grave. Dar atingerile aduse pentru realizarea acestor obiective trebuie să fie proporționale. Restrângerile protecției datelor cu caracter personal trebuie să fie efectuate în limitele a ceea ce este strict necesar. În acest scop, este necesar ca directiva să conțină norme clare și precise care să reglementeze conținutul și aplicarea măsurilor pe care le reglementează.

De aici rezultă următoarele cinci întrebări:

1.

Pornind de la cerințele în ceea ce privește Directiva PNR menționate, datele din PNR care trebuie colectate și transferate trebuie să fie definite în mod clar și precis, în caz contrar lipsește determinarea suficientă. Potrivit punctului 8 și punctului 12 din anexa I la Directiva PNR, datele relevante includ, printre altele, un profil de „client fidel” („frequent flyer”), precum și mențiuni cu caracter general. Nu este clar ce se înțelege prin client fidel. Aceasta poate include numai comunicarea privind participarea la [OR 6] programe de prime de fidelizare adresate clienților fideli, dar și informații concrete privind zborurile și rezervările persoanei care participă la un astfel de program. În ceea ce privește mențiunile cu caracter general, este necesar să se completeze un spațiu rezervat înscrierii unui text liber. Din directivă nu reiese ce poate sau ce ar trebui să fie înregistrat în mod precis în acest spațiu. Natura și conținutul informațiilor care pot fi înscrise în acest loc nu sunt definite în mod concludent, nefiind prevăzută nicio limitare. Se ridică, așadar, problema, formulată în prima întrebare, și anume dacă directiva este suficient de precisă în privința datelor din PNR care trebuie transferate, ținând seama de articolele 7 și 8 din cartă.

2.

Pe de altă parte, directiva trebuie să fie proporțională în domeniul său de aplicare, în conformitate cu cerințele menționate. Directiva nu face nicio distincție între tipurile de zboruri în ceea ce privește datele din PNR care fac obiectul transferului. Sunt incluse toate zborurile internaționale, indiferent de țara de origine sau de țara de destinație sau de existența unei amenințări concrete sau cu risc crescut într-o țară. Prin clauza de deschidere, domeniul de aplicare poate fi extins de asemenea la domeniul intra-UE. Nici în privința datelor nu se face nicio distincție în funcție de obiectivele urmărite prin intermediul directivei – combaterea terorismului și a infracțiunilor grave – , de exemplu în funcție de gradul de pericolozitate sau de caracterul de suspect al persoanelor vizate. Este

îndoielnic dacă aceasta satisface totodată cerința ca păstrarea datelor să îndeplinească criterii obiective, care să explice legătura dintre datele cu caracter personal stocate și obiectivele urmărite.

Această problemă privind proporționalitatea se pune și în întrebarea următoare, cea privind măsura în care există norme procedurale sau materiale suficiente în ceea ce privește continuarea utilizării datelor din PNR. Articolul 6 alineatul (3) din directiva menționată prevede o comparare necondiționată a datelor din PNR transferate cu bazele de date și cu modelele existente. Nu se precizează în ce condiții juridice trebuie să se efectueze această comparare. În această privință, în cadrul proporționalității, este necesar să se țină seama, de asemenea, de relația dintre scop și mijloc. Scopul este precizat în anexa II la directivă. Astfel, prelucrarea datelor este prevăzută în aceeași măsură pentru toate scopurile menționate, fără [OR 7] a se diferenția în funcție de măsura în care compararea datelor contribuie efectiv la depistarea sau la prevenirea fiecăreia dintre infracțiunile enumerate.

Se ridică, așadar, problema, formulată în a doua întrebare, și anume dacă, având în vedere domeniul său de aplicare și ținând seama de articolele 7 și 8 din cartă, directiva prezintă o diferențiere obiectivă suficientă în ceea ce privește colectarea și transferul datelor din PNR în funcție de natura zborurilor și de amenințările existente într-o anumită țară, precum și în funcție de comparația cu bazele de date și cu modelele.

3.

În conformitate cu cele menționate anterior, ingerința trebuie să se limiteze la strictul necesar. În conformitate cu articolul 12 din Directiva PNR, datele PNR sunt păstrate pentru o perioadă de cinci ani după transferul lor, iar după șase luni are loc o depersonalizare a datelor, care poate fi anulată în anumite condiții. Nu se face nicio diferențiere în funcție de elemente concrete referitoare la persoană, în funcție de riscul care emană de la aceasta. În special, are loc de asemenea o păstrare a datelor din PNR a unor persoane nesuspectate deja ieșite de pe teritoriul țării, fără ca, în acest caz, să fie posibilă identificarea unei legături cu obiectivele urmărite de directiva menționată. Problema care se ridică este, așadar, dacă durata de păstrare este limitată la strictul necesar. Rezultă de aici a treia întrebare formulată, și anume dacă o durată generală, nediferențiată de păstrare a tuturor datelor din PNR este compatibilă cu articolele 7 și 8 din cartă.

4.

6

Nu numai că atingerea adusă protecției datelor cu caracter personal trebuie să fie justificată, ci legalitatea acesteia trebuie să facă obiectul unui control juridic. Se ridică problema dacă și, în caz afirmativ, în ce măsură directiva însăși prevede o astfel de protecție procedurală prin intermediul unor autorități de supraveghere independente. Directiva prevede, la articolul 12 alineatul (3), că anularea depersonalizării necesită obținerea unei aprobări din partea autorității judiciare sau din partea unei alte autorități naționale. În lumina articolelor 7 și 8 din cartă, asigurarea procedurală a ingerinței ar putea necesita însă **[OR 8]**, inclusiv înainte de transferul, de stocarea și de utilizarea datelor, un control mai aprofundat de către autorități administrative sau de către instanțe. Rezultă de aici a patra întrebare formulată, și anume dacă, ținând seama de articolele 7 și 8 din cartă, directiva prevede o protecție procedurală suficientă a pasagerilor aerieni în ceea ce privește utilizarea datelor din PNR stocate.

5.

În sfârșit, necesitatea de a limita protecția datelor cu caracter personal la strictul necesar privește relațiile cu statele terțe, cărora le sunt transferate datele din PNR. Pentru a garanta, și în cazul unor astfel de transferuri, respectarea nivelului de protecție aplicabil în cadrul Uniunii Europene, ar putea fi necesare măsuri de precauție care să asigure această respectare. Astfel de măsuri de precauție nu sunt prevăzute la articolul 11 din directiva aplicabilă. Rezultă de aici a cincea și ultima întrebare, și anume dacă, ținând seama de articolele 7 și 8 din cartă, directiva asigură că țările terțe garantează suficient nivelul de protecție a drepturilor fundamentale europene în ceea ce privește transmiterea datelor din PNR către autoritățile unor state terțe.

[omissis]